

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/98/86/94

ZAUFANIE DO POLITYKÓW W MAJU '94

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, CZERWIEC '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Konflikty na szczytach władzy, które wystąpiły w pierwszym kwartale tego roku, wpłynęły dość znacznie na popularność części czołowych polityków¹. Od pewnego czasu na scenie politycznej można zaobserwować pewne uspokojenie, opadła także fala strajków, która szczególnie nasiliła się w kwietniu i na początku maja. Jak w tej sytuacji² kształtują się notowania czołowych postaci polskiej sceny politycznej?

Uwagę zwracają przede wszystkim ogólnie niewielkie - poza paroma wyjątkami - zmiany w popularności poszczególnych polityków w porównaniu z marcem br.

Dość znaczny (o 10 punktów) spadek popularności, połączony z 6-punktowym wzrostem deklarowanej wobec niego nieufności, odnotował Zbigniew Religa. Być może jest to związane ze zmianą społecznego postrzegania jego osoby. Wysoka pozycja "wyjściowa" profesora Religi wynika zapewne z uznania dla jego działalności pozapolitycznej. Obecnie natomiast coraz częściej występuje on w roli polityka i to może powodować zmianę stosunku badanych, którzy deklarowali zaufanie do niego jako do wybitnego kardiochirurga i społecznika, a nie działacza politycznego.

Charakterystyczne, że pozostali trzej politycy, których badani obdarzyli mniejszym zaufaniem niż w marcu, należą do jednego ugrupowania politycznego - SLD. Są to: Włodzimierz Cimoszewicz (spadek o 7 punktów) oraz Leszek Miller i Aleksander Kwaśniewski (spadek po 4 punkty). Może to być spóźnione echo ostatniego kryzysu w koalicji rządowej, ale też zapowiedź zachwiania powyborczej pozycji SLD.

¹ Zob. komunikat CBOS "Zaufanie do polityków po kryzysie koalicyjnym", marzec '94.

² Sondaż "Co o tym myślisz?" zrealizowany w dniach 7-10 maja '94 na 1219-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Tabela 1. Stosunek do polityków w maju '94

Politycy	Odsetek respondentów deklarujących				Średnia ocen
	zaufanie	nieufność	obojętność	nieznajomość	
J.Kuroń	71	13	14	1	1.9
W.Pawlak	68	17	14	1	1.6
Z.Religa	57	11	14	17	2.8
A.Olechowski	55	7	18	20	1.8
T.Mazowiecki	54	23	21	2	0.8
A.Kwaśniewski	53	19	17	10	1.1
J.Oleksy	53	14	21	12	1.2
H.Suchocka	48	30	21	1	0.4
T.Zieliński	45	6	14	35	2.2
L.Balcerowicz	41	33	21	5	0.2
B.Geremek	40	24	26	10	0.4
W.Cimoszewicz	39	27	24	10	0.1
M.Krzaklewski	39	32	19	10	0.1
R.Bugaj	36	13	25	26	0.8
E.Spychalska	35	16	22	26	0.6
L.Wałęsa	35	46	17	0	-0.8
L.Miller	33	25	23	19	- 0.1
D.Tusk	29	20	22	29	0.1
L.Moczulski	29	45	19	6	-0.8
W.Chrzanowski	25	35	24	16	-0,6
M.Jankowski	20	17	18	46	0.0
J.Kaczyński	20	53	19	7	-1.4
A.Łuczak	17	7	17	58	0.5
W.Kaczmarek	16	8	18	58	0.4
M.Strąk	12	9	18	60	0.0
L.Paga	8	3	11	77	0.6

Tabela 2. Zmiany zaufania do polityków

Politycy	Odsetek deklarujących zaufanie (według terminów badań)															
	V '92	VI	IX	X	XI	I '93	II	III	IV	VI	VIII	IX	XI	I '94	III	V
W. Pawlak	25	73	61	58	62	62	57	59	58	64	65	72	81	77	69	68
H. Suchocka	-	65	77	79	82	77	71	77	73	74	60	66	60	56	48	48
T. Mazowiecki	54	59	58	64	68	67	63	58	64	62	57	62	47	49	52	54
J. Kuroń	84	88	83	81	82	80	74	74	75	67	61	59	58	66	72	71
A. Kwaśniewski	28	31	26	26	26	28	29	28	31	39	39	46	58	56	57	33
L. Wałęsa	48	52	47	49	52	50	43	44	47	52	35	44	47	43	35	35
T. Zieliński	-	-	-	-	26	37	-	33	37	48	45	43	41	48	47	47
B. Geremek	44	46	39	40	43	40	-	40	33	39	36	41	42	42	42	40
M. Krzaklewski	37	39	35	34	37	45	-	45	43	52	41	40	38	39	37	39
W. Cimoszewicz	27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40	49	47	46	39
R. Bugaj	-	-	-	-	-	-	28	-	-	28	30	37	45	45	34	36
M. Jankowski	-	16	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
D. Tusk	-	26	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	29
L. Moczulski	39	38	35	34	39	38	35	31	40	35	34	33	28	29	25	29
A. Olechowski	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	31	45	52	54	55
A. Łuczak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20	-	-	17
E. Spychalska	26	28	31	30	29	33	-	32	34	41	39	28	37	32	35	35
W. Chrzanowski	25	35	32	31	29	32	-	30	27	30	25	26	28	29	24	25
J. Oleksy	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	51	50	54	53
L. Miller	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16	30	34	37	33
J. Kaczyński	23	17	17	19	15	17	18	15	17	15	14	15	15	15	16	20
M. Strąk	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	13	14	12
Z. Religa	-	-	-	-	-	-	67	-	-	-	-	-	-	-	67	57
L. Balcerowicz	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	32	-	-	-	39	41
W. Kaczmarek	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	16

Nieznaczny wzrost zaufania - o 4 punkty - odnotowało jedynie trzech mniej popularnych polityków: Leszek Moczulski, Jarosław Kaczyński i Wiesław Kaczmarek. Równocześnie o 6 punktów spadła nieufność deklarowana wobec Jarosława Kaczyńskiego. Mimo to brak zaufania do tego polityka nadal wyraża największy odsetek badanych.

W porównaniu z marcem br. wzrosła nieufność do przywódców związkowych - zarówno do Ewy Spychalskiej, występującej publicznie przeciwko akcji strajkowej (o 6 punktów), jak i do lidera strajków - Mariana Krzaklewskiego (o 4 punkty). Warto jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich kilku miesięcy niemal nie zmienił się odsetek respondentów mających do nich zaufanie.

★

★ ★

Ostatnie tygodnie przyniosły tylko niewielkie zmiany w popularności czołowych postaci polskiej sceny politycznej. Spadek popularności Zbigniewa Religi jest zapewne skutkiem docierania do świadomości społeczeństwa zmiany roli, w jakiej on obecnie występuje. Bardziej interesujący wydaje się pewien spadek popularności czołowych polityków SLD. Może to być zapowiedź zachwiania pozycji partii, która uzyskała najwięcej głosów w ostatnich wyborach, ale jest to tylko hipoteza wymagająca potwierdzenia w innych badaniach.

Znamienne natomiast, że ostatnie akcje strajkowe, do których każda z dwóch największych central związkowych miała odmienny stosunek, nie przysporzyły popularności przywódcom żadnej z nich.